

K soudobému chápání pojmu sociálně tržní hospodářství

Stanislav Šaroch, KEP ŠAVŠ

Interdisciplinární konference o evropské integraci

Mladá Boleslav, květen 2016

Projekt GAČR: Možnosti a pravomoci EU a cíl vysoce konkurenceschopného sociálně-tržního hospodářství dle čl. 3 odst. 3 SEU

Struktura příspěvku

- › Zrod pojmu
- › SME jako interdisciplinární koncept
- › Původní vymezení pojmu
- › Možná rozšíření pojmu
- › Vztah ideálu SME a konkurenceschopnosti
- › Místo závěru – ordoliberalismus jako základ konceptu SME

Zrod pojmu

- › Freiburská škola ekonomie a práva, ordoliberalismus (W. Eucken)
- › Kolínská škola (Alfred Müller-Armack), pojem sociálně tržního hospodářství 1946
- › Ludwig Erhard, řeč v parlamentu 21. 4. 1948, přihlášení se k programu SME
- › Koncept CDU/CSU do federálních voleb jaro, léto 1949
- › Ačkoliv model byl v podstatě později přejat i SPD, výhradním „propagátorem brandu“ je KAS

Ludwig Erhard

Alfred Müller-Armack

Konrad Adenauer

Interdisciplinarita pojmu

- › Liberální řád založený na individuální svobodě
- › Stát je tím, kdo dbá na udržování řádu a kompenzaci tržních selhání
- › (Škola veřejné volby a Hardin a jeho *Tragedy of the Commons* až o cca 20let později)
- › Sociální vyrovnávání jako funkce nenarušující tržní řád

Původní vymezení pojmu

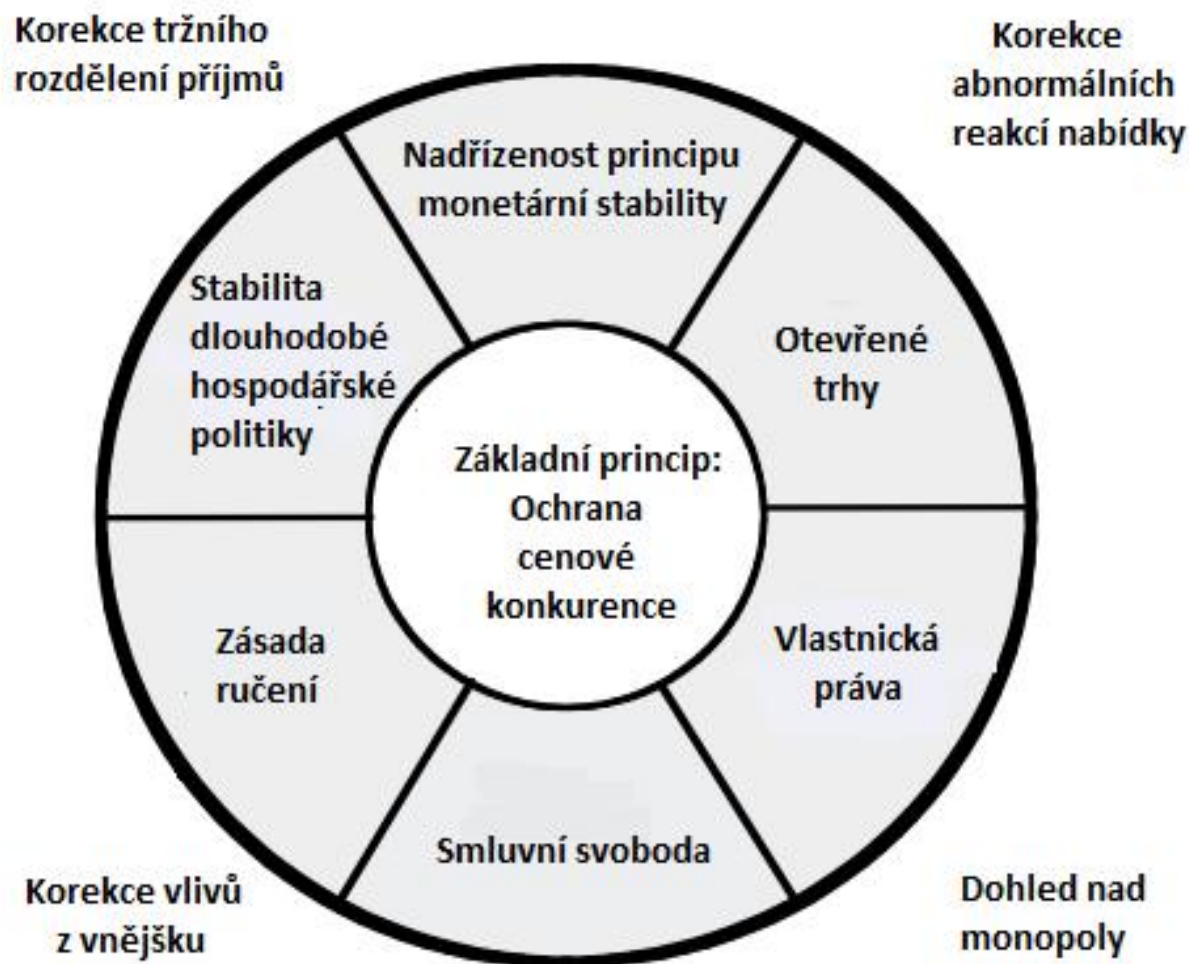
Funkční cenový koordinační mechanismus vyžaduje:

- › Dominanci měnové politiky garantující cenovou stabilitu
- › Volných trhů bez omezení vstupu
- › Soukromého vlastnictví (s ochranou soutěžně tržního prostředí)
- › Smluvní svobody (opět s výhradou ochrany soutěžního prostředí)
- › Silného ručení za závazky (a ev. škody) z transakcí hospodářskými subjekty získávajícími z nich užitek (problémy např.: životní prostředí, bankovní sektor s částečným krytím)
- › Stálosti hospodářské politiky (pevných pravidel snižujících míru nejistoty – zde je opět argumentováno poškozením soutěže a posilováním autonomních tendencí ke kartelizaci odvětví v případě vyšší míry nejistoty)
- › požadavky na regulativní politiku řešící tržní selhání a politiku korektivní (sociální) omezující nerovnosti vznikající v důsledku fungování trhu, korigující míru nerovnosti a upevňující sociální kohezi. První skupinou přípustných regulativních zásahů jsou v tomto pojetí kontrola monopolů, regulace příjmů prostřednictvím progresivního zdanění, regulace externalit a omezování příliš vysoké intenzity soutěže (např. na trzích práce). Sociální politika má stát v zásadě vedle fungujícího cenového systému a soutěže a korigovat rozdělování v souladu s principy solidarity a subsidiarity

Schéma – principy sociálně tržního hospodářství

Pramen: Goldschmidt (2008)

Možná rozšíření pojmu

- › Němečtí ordoliberalové byli vždy ve styku s ekonomickou teorií
- › Reakce na problémy globalizace
- › Teoretici SME připouštějí, že SME je holistický koncept společenské stability a potřebu reakce na globalizaci
- › Mluví o tzv. International public goods (Herzog 2009)
- › Možné rozšíření o argumenty nové OCA – tvorba řádu – institucí v rámci EMU, protože dosud asymetrická integrace stvořila řád fungující pouze v „dobrých časech“ – Rebooting Europe – dotvoření institucionální struktury EMU pro účely zdárné existence se společnou měnou, solidarita a vyhnutí se morálnímu hazardu vs. kritika OMT
- › Lze sem zařadit i požadavek zvýšeného ručení (bail-in, limity expozic bank vůči „sovereings“)

SME versus konkurenceschopnost nebo SME jako součást konkurenceschopnosti?

- › V podtextu řady definic konkurenceschopnosti včetně definice WEF, reichovské pojetí (tři kategorie zaměstnání, symboličtí analytici, outsourcing)
- › Odkazy – Glosner at al.
- › – IMF WEO 2007
- › Podobná argumentace Draghi, Jackson Hole, 2014
- › Carney, Dublin 2014
- › Není cesta jen ve vysokých kvalifikacích, ale konkurenceschopná země jimi musí disponovat ve znatelném množství
- › Globalization (A. Glynn) – manufactures = tradables

Ordoliberalismus jako základ celoevropské SME

- › Dostavba evropských institucí vs. Ipění na konzervativním provádění měnové politiky

Děkuji za pozornost.

